

Včelárstvo

Stredná odborná škola, Pod Bánošom 80, 974 11 Banská Bystrica

Z histórie včelárstva:

V Banskej Bystrici (časť Radvaň) bola pred 200 rokmi založená prvá akciová včelárska spoločnosť v rámci Uhorska. Vychádzalo sa zo skutočnosti, že banské mestá boli hlavnými dodávateľmi medu a vosku pre cisársky ako aj kráľovský dvor a existujú aj listinné dôkazy o obchode aj mimo kontinentálnu Európu (Škótsko). Banskobystrický obyvateľ - evanjelický biskup so sídlom vo Zvolene - Ján Jakub Adami napísal v dobách vládnutia Márie Terézie významné včelárske dielo (vydané v švábskej nemčine a latinčine) - Krátky kurz včelárenia pre cisársko-kráľovských roľníkov so zvláštnym ohľadom na kráľovských roľníkov. Napriek faktu, že táto kniha bola vo svojej dobe vrcholným dielom, nikdy nebola preložená do slovenčiny.

Z histórie školy:

Stredná odborná škola, Pod Bánošom 80 v Banskej Bystrici, vznikla 4.9.2007 združením súkromnej strednej odbornej školy a SOU PP, ktoré malo takmer 50 - ročnú tradíciu v príprave študentov v poľnohospodárskych a potravinárskych odboroch. Novovzniknutá Združená stredná škola sa v septembri 2008 premenovala na Strednú odbornú školu. Hlavným poslaním školy je vychovávať kvalitných odborníkov pre rozvoj vidieka a v potravinárskej výrobe. Absolventi školy sú podnikateľmi na vidieku, ktorí vedú spravovať krajinu v rámci agroturistiky a poskytovať služby pre rozvoj vidieka. V oblasti potravinárstva sa škola snaží zachovať tradičné chute našich výrobkov, odolať ére polotovarov a zmesí. I keď sa novým technológiám nebránia, tradičná chuť v ich výrobkoch nemôže chýbať. Takto prispievajú k zachovaniu kultúrnych zvyklostí krajiny a jej špecifik, čo je jedným z hlavných faktorov pre rozvoj turistiky vo všeobecnosti. Včelárstvo sa na škole vyučuje (vrátane školskej včelnice) už od roku 1983, od schválenia samostatného odboru včelárstvo v rámci špeciálneho chovu zvierat pre poľnohospodárske odbory. V spolupráci s Vidieckym parlamentom chce škola poskytovať nielen štúdium v učebných a študijných odboroch, ale aj vyššie pomaturitné štúdium.

Stredná odborná škola, Pod Bánošom 80 v Banskej Bystrici pôsobí od 9.8.2011 ako Centrum odborného vzdelávania a prípravy vo včelárstve.

Včelárstvo a vzdelávanie:

Včelárstvo okrem svojho nezastupiteľného prínosu pri výžive obyvateľstva (opeľovacia činnosť včiel) plní aj funkciu dodatočného príjmu domácností hlavne na vidieku a tým zmierňuje situáciu obyvateľov vo vidieckych oblastiach, čo je v prípade Slovenska väčšina územia. Včelárstvo je typický príklad zamestnania, ktoré sa nikdy nepodarilo zindustrializovať.

Zameranie včelárstvo na Strednej odbornej škole, Pod Bánošom 80 v Banskej Bystrici má nadregionálnu pôsobnosť v rámci celej Slovenskej republiky, nakoľko za posledných 20 rokov bolo vzdelávanie vo včelárstve zastavené s odôvodnením, že o neho nie je záujem. Náš vzdelávací projekt smeruje nielen k absolventom základných škôl, ale najmä k absolventom stredných škôl a vstupuje aj do segmentu celoživotného vzdelávania (aj s využitím oblasti e-learningu).

Od septembra 2011 sa na škole v rámci podporného programu Ministerstva pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR spustilo vzdelávanie pre začínajúcich včelárov v rámci celého Slovenska. Absolvovanie tohto kurzu bude podmienkou pre čerpanie pomoci pri nákupe včelích úľov a plemenných matiek pre začínajúcich včelárov.

Vzdelávanie je zabezpečované výhradne lektormi, ktorých menuje Ústav včelárstva v Liptovskom Hrádku. Jedným z lektorov je aj riaditeľ školy Ing. Pavel Filo, ktorý vyučuje včelárstvo a odborný výcvik. Ďalšími sú riaditeľ a zástupkyňa riaditeľa Ústavu včelárstva Ing. Ján Kopernický CSc, Dr. Tatiana Čermáková, ktorí vyučujú Chov matiek a včelie produkty. Včelie choroby vyučuje ďalší pracovník ústavu MVDr. Martin Staroň. Biológiu včely medonosnej a včeliu pastvu vyučujú pedagógovia Slovenskej poľnohospodárskej univerzity v Nitre – Ing. Robert Chlebo PhD. a Ing. Marian Kopernický CSc. Na odbornom výcviku sa striedajú Ing. Arch Stanislav Mika a Ing. Ryšavý – obaja majú výučný list z odboru včelár.

Ako bolo už vyššie uvedené na škole externe pôsobia dvaja vysokoškolskí pedagógovia zo Slovenskej poľnohospodárskej univerzity. Na druhej strane treba povedať, že v súčasnosti má škola modernejšie technológie pri chove včiel ako Univerzita, ktorá ich tiež využíva. Spolupráca je takto prospešná pre obidve strany. Z hľadiska poznávania produkcie medovice a jej producentov sa začína spolupráca s nástupcom Ing. Haragsima na Masarykovej univerzite v Brne, Ing. Počuchom. Škola s ním spolupracujeme aj v oblasti e-learningového vzdelávania.

Materiálne a technické vybavenie:

Škola má dve včelnice v areáli školy – včelín a stanovisko oddielkov a spolu cca 40 včelstiev. Na jeseň roku 2011 bola začatá výstavba vzorovej včelnice pre lesnú znášku nad obcou Lubietová – Strelníky v nadmorskej výške 700 m. n. m. Preferujeme moderný nízkonástavkový úľový systém, ale v rámci slovenského typu B sa snažíme vyvinúť technológiu ošetrovania systémom Dadant. Tomuto je prispôsobené aj vybavenie na odvčelovanie (vyfukovače) a vybavenie medárne (odviečkovač, zvratný

automatický medomet). Pre výrobu úľov a častí úľov sú k dispozícii dve stolárske dielne, kde je možné vyrábať cinkové spoje s použitím hornej frézy.

Okrem zariadení na získanie medu sa v škole nachádzajú aj zariadenia ojedinelé nielen v rámci Slovenskej republiky ale aj Českej republiky a to Apiilift pre prácu s nástavkami (zariadenie od dánskej firmy Swienty pre získanie melicitózneho medu, zariadenie na oddelenie medu od vosku). Pre prácu s medom máme dekantačnú nádobu a zariadenie na znižovanie obsahu vody v mede s kapacitou 600 kg. Tiež disponujeme aj automatickou plničkou medu od 30g do 5 kg od spoločnosti Nasenheider. Medáreň je usporiadaná tak, že oddeľuje vytáčanie medu od jeho spracovania po plnenie.

Kvalita výučby:

Škola je pravidelne monitorovaná londýnskou spoločnosťou IES, ktorá jej prideliť rating. Posledný pre rok 2011 je na úrovni B – spoľahlivá inštitúcia dosahujúca trvale dobrých výsledkov.

Iné aktivity:

Škola organizuje celoštátne kolo súťaže včelárskych krúžkov, na ktorom sa zúčastňujú aj príslušný funkcionári Českého zväzu včelárov ako aj podobnej školy v Českej republike (SOU včelařské) ale aj poľskej školy Pszczela Wola.

Každoročne, v Banskej Bystrici, organizuje aj celonárodnú výstavu vo včelárstve spojenú s medzinárodnou odbornou konferenciou. Výstava má aj svoju historickú časť v spolupráci s múzeom.

V roku 2011 bola výstava prvýkrát v priestoroch školy a okrem tradičného programu na nej po prvýkrát prezentovali dýchanie úľového vzduchu pre liečenie astmatických chorôb.

- Dýchanie úľového vzduchu pre liečenie astmatických chorôb:

- Celonárodná výstava včiel:

- Náučný chodník:

Partnerská činnosť:

Stredná odborná škola veľmi intenzívne spolupracuje so Slovenským zväzom včelárov. Škola plní požiadavky zväzu nielen pri koncipovaní odboru včelár/včelárka, ale aj pri ďalších akreditovaných kurzoch pre vzdelávanie včelárov na Slovensku ako aj pri vzdelávaní učiteľov včelárstva. Škola sa stala základňou pre Slovenský zväz včelárov v oblasti vzdelávania. V škole je aj sídlo regionálnej zložky Slovenského zväzu včelárov pri Banskobystrickom samosprávnom kraji.

Okrem Slovenského zväzu včelárov je významným partnerom školy aj Spoločnosť nástavkových včelárov na Slovensku. Ďalším strategickým partnerom je Ústav včelárstva v Liptovskom Hrádku, ktorý garantuje kvalitu vzdelávania a s ktorým škola spolupracuje aj na aplikovanom výskume v školskej včelnici.

Veľmi dobre sa vyvíja spolupráca s Cechom profesionálnych včelárov v ČR ako aj Výskumným ústavom včelárskym v Dole, ktorý umožnil škole využívať ich práce pri budovaní e-learningového portálu. Spolupráca sa vyvíja aj so SOU včelárske v Nasavrkách a HYMN Technikum Pszczelarskiego – Pszczela Wola (Poľsko).

Ubytovacie kapacity:

Súčasťou Strednej odbornej školy Pod Bánošom 80 je internát, ktorý je postupne rekonštruovaný. Má bunkový systém (dve bunky a jadro so sociálnym zariadením). Celková kapacita je cca 300 lôžok. Je vybavený WiFi systémom pre prístup na internet. V roku 2010 boli vymenené okná za plastové, počas leta 2011 bola vykonaná oprava a maľovanie fasády a jej zateplenie.

Podnikateľská činnosť školy:

Škola má fungujúcu výrobu pekárskeho a cukrárskeho výrobkov, dve predajne a poskytuje ubytovacie a stravovacie služby. Od septembra 2011 je otvorená predajňa včelárskych potrieb v priestoroch školy fyzicky ako aj internetový obchod. Zámerom Slovenského zväzu včelárov je vznik servisného centra pre včelárov ako aj výroba a distribúcia liečiv pre včely, ktoré sa na Slovensku nevyrábajú.

Kontaktné údaje:

Riaditeľ školy:

Ing. Pavel Filo

tel.: 048/4147623, mobil: 0905 153476, e-mail: pafilo@vidiekbb.sk, zss@zssbanbb.edu.sk

Adresa školy:

Pod Bánošom 80, 974 11 Banská Bystrica

Telefón:

+421 48 4147629 - vrátnica SOŠ a ŠI

+421 48 4147630 - ekonomický úsek

+421 48 4147631 - zborovňa SOŠ

+421 48 4147623 - sekretariát SOŠ (tel./fax)

Webová adresa: <http://www.sosbanbb.sk>

Email školy: zss@zssbanbb.edu.sk

Zdroj: Správa Strednej odbornej školy, pod Bánošom 80, Banská Bystrica o plnení kritérií pre možnosť pôsobiť ako Centrum odborného vzdelávania a prípravy

V Bratislave dňa: 28.11.2011